

PROTOKÓŁ KONTROLI KOMPLEKSOWEJ

przeprowadzonej w dniu **25 lipca 2014r.**
w **Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Nowej Soli**
67-100 Nowa Sól; ul. Muzealna 46

Działając na podstawie art.22 pkt 8 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz.U. z 2013r. poz.182 ze zm.), przepisów rozporządzenia Ministra Polityki Społecznej z dnia 23 marca 2005 r. w sprawie nadzoru i kontroli w pomocy społecznej (Dz.U.Nr 61, poz.543 ze zm.);

Zespół kontrolny w składzie:

– **Teresa Ozimek** Starszy Inspektor Wojewódzki w Wydziale Polityki Społecznej LUW w Gorzowie Wlkp., posiadający upoważnienie Wojewody Lubuskiego Nr 257-1/2014 z dnia 17 marca 2014r. - *przewodnicząca zespołu kontrolnego;*

[Dowód: akta kontroli str. 1]

– **Krystyna Chabowska** Starszy Inspektor Wojewódzki w Wydziale Polityki Społecznej LUW w Gorzowie Wlkp., posiadająca upoważnienie Wojewody Lubuskiego Nr 257-3/2014 z dnia 17 marca 2014r. - *członek zespołu kontrolnego;*

[Dowód: akta kontroli str. 2]

- **Elżbieta Szwonka** Inspektor Wojewódzki w Wydziale Polityki Społecznej LUW w Gorzowie Wlkp., posiadająca upoważnienie Wojewody Lubuskiego Nr 267-2/2014 z dnia 17 marca 2014r. - *członek zespołu kontrolnego;*

[Dowód: akta kontroli str. 3]

przeprowadził w dniu 25 lipca 2014r. w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Nowej Soli kontrolę kompleksową w zakresie wszystkich sfer działania jednostki z zakresu pomocy społecznej – zgodnie z *Programem kontroli* zatwierdzonym przez Dyrektora Wydziału Polityki Społecznej LUW.

[Dowód: akta kontroli str.4-11]

Przed przystąpieniem do kontroli Zespół kontrolny złożył pisemne oświadczenia o braku okoliczności uzasadniających wyłączenie od udziału w niniejszej kontroli.

[Dowód: akta kontroli str. 12-14]

Celem kontroli było podniesienie jakości świadczonych usług na rzecz klientów Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Nowej Soli. Kontrola przeprowadzona była metodą losową i obejmowała dokumentację świadczeniobiorców oraz akta osobowe kierownika ośrodka i pracowników socjalnych w zakresie wymaganych kwalifikacji.

Okres objęty kontrolą: od 1 stycznia 2013r. do dnia kontroli.

Zagadnienia wymagające oceny:

1. Zgodność zatrudnienia pracowników socjalnych z wymogami określonymi w ustawie o pomocy społecznej.
2. Zgodność kwalifikacji pracowników z wymogami określonymi w ustawie o pomocy społecznej.
3. Rodzaj działań podejmowanych na rzecz klientów pomocy społecznej w ramach pracy socjalnej.
4. Działania podejmowane przez gminę na rzecz osób bezdomnych.
5. Ocena realizacji przez gminę zapisów Porozumienia z dnia 13 czerwca 2000 r. w sprawie zasad współpracy w zakresie organizacji pomocy na rzecz osób zwalnianych z zakładów karnych i aresztów śledczych oraz rodzin osób pozbawionych wolności.
6. Oparcie społeczne dla osób z zaburzeniami psychicznymi.
7. Pomoc osobom starszym, przewlekle chorym, niepełnosprawnym.
8. Pomoc udzielana osobom i rodzinom z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego.

O rozpoczęciu kontroli powiadomiono podmiot kontrolowany pismem Wydziału Polityki Społecznej Lubuskiego Urzędu Wojewódzkiego w Gorzowie Wlkp. z dnia 16 lipca 2014r. znak PS-I.431.4.10.2014.TOzi.

[Dowód: akta kontroli str. 15-16]

W trakcie kontroli wyjaśnień udzielała Pani Grażyna Wlazły - Dyrektor Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Nowej Soli.

USTALENIA

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Nowej Soli (w dalszej części protokołu zwany „Ośrodkiem”) działa na podstawie Uchwały XXVIII/213/12 Rady Miejskiej w Nowej Soli z dnia 31 sierpnia 2012r. w sprawie nadania Statutu Miejskiemu Ośrodkowi Pomocy Społecznej w Nowej Soli, Regulaminu Organizacyjnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Nowej Soli (Zarządzenie Nr OA.0012.2.2013 Dyrektora Ośrodka Pomocy Społecznej w Nowej Soli z dnia 11 lutego 2013r.). Dyrektor Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej posiada pełnomocnictwo do wydawania decyzji administracyjnych nadane Zarządzeniem Prezydenta Miasta Nowa Sól nr 0151-166/2010 z dnia 19.10.2010 r., pełnomocnictwo dla Zastępcy Dyrektora Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej do wydawania decyzji administracyjnych nadane zostało Zarządzeniem Prezydenta Miasta Nowa Sól nr 0151-167/2010 z dnia 19.10.2010 r.

Ośrodek czynny jest od poniedziałku do piątku w godzinach od 7.30 do 15.30. Obsługa interesantów odbywa się w poniedziałki od godz. 7.45 do 15.30, od wtorku do piątku od 7.45 do 13.00. W godzinach od 14.30 do 15.30 dyżur pełni 1 pracownik socjalny. Pracownicy socjalni pracują w 16 rejonach opiekuńczych, do których dojeżdżają samochodem służbowym, samochodem prywatnym oraz PKS. Wyjścia w środowisko ewidencjonowane są w książce wyjść służbowych. Średnio w miesiącu czerwcu 2014 r. na pracownika przypadało 15 wyjść, w lipcu br. - 12 wyjść.

W Ośrodku prowadzone są rejestry wniosków o udzielenie pomocy finansowej, pism wpływających, współdziałania z innymi instytucjami, decyzji administracyjnych. Dodatkowo Dyrektor Ośrodka określił w Zarządzeniu z dnia 6 września 2013 r. procedurę prowadzenia przez pracowników socjalnych rejestrów i zestawień. W 2013 r. w rejestrze odnotowano 4979 sprawy, natomiast w 2014 r. do dnia 24.07.2014 r. - 2655.

Decyzje administracyjne klienci Ośrodka odbierają osobiście. W wyjątkowych sytuacjach, wysyłana jest ona pocztą za zwrotnym poświadczeniem odbioru. Decyzjom nadawany jest rygor natychmiastowej wykonalności. W decyzji określany jest termin odbioru świadczenia. Zasiłki celowe i okresowe wypłacane są głównie w kasie Ośrodka. W przypadku stałej formy pomocy dokonuje się przelewów świadczeń na konto osobiste klienta. W wyjątkowych sytuacjach, wynikających ze zdarzeń losowych, świadczenia wysyłane są przekazem pocztowym. Ośrodek zatrudnia radcę prawnego, pracownicy mają możliwość korzystania z porad w każdej sytuacji. Klienci Ośrodka mogą korzystać z bezpłatnych porad prawnych na terenie miasta: w Punkcie Konsultacyjnym dla Ofiar Przemocy, Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej, Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie, Punkcie Caritas. Informacje o możliwości skorzystania z ww. wsparcia dostępne są w gablotach.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej mieści się w trzykondygnacyjnym zabytkowym budynku, na I i II piętrze, zajmuje 26 pomieszczeń. Liczba pomieszczeń jest obecnie wystarczająca. Planowany jest remont wolnych pomieszczeń w budynku, co pozwoli na rozgęszczenie pracowników socjalnych. Pracownicy socjalni usytuowani są na I piętrze. W budynku nie ma windy, na parterze budynku zamontowana jest platforma i dzwonek przyzywowy, z którego mogą korzystać klienci mający problem ze schorzeniami narządu ruchu. W razie potrzeby pracownicy socjalni schodzą na parter, gdzie przygotowane jest miejsce do przyjęć klientów (stolik, krzesła).

[Dowód: akta kontroli str. 17-80]

Ad. 1. Zgodność zatrudnienia pracowników socjalnych z wymogami określonymi w ustawie o pomocy społecznej.

Stan zatrudnienia pracowników socjalnych w ośrodku pomocy społecznej określa art. 110 ust.11 ustawy o pomocy społecznej, który stanowi, iż „ośrodek pomocy społecznej zatrudnia pracowników socjalnych proporcjonalnie do liczby ludności gminy w stosunku jeden pracownik socjalny na 2 tys. mieszkańców, nie mniej jednak niż trzech pracowników”.

W toku kontroli ustalono, że w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Nowej Soli na dzień kontroli zatrudnionych było 54 pracowników. Zadania pomocy społecznej realizuje 39 pracowników, w tym: Dyrektor, z-ca dyrektora oraz 17 pracowników socjalnych w 17 rejonach opiekuńczych (dane ze sprawozdania MPiPS 03-półroczne za okres I-VI czerwca 2014r.). Ponadto dwóch pracowników socjalnych przebywało na urlopie rodzicielskim i jeden na urlopie wychowawczym. Do wyliczenia wskaźnika zatrudnienia nie bierze się pod uwagę pracowników socjalnych przebywających na urlopie rodzicielskim i na urlopie wychowawczym. Pracownicy socjalni zatrudnieni są w pełnym wymiarze czasu pracy. Miasto Nowa Sól liczy 38.954 mieszkańców (dane z ewidencji ruchu ludności w gminie Nowa Sól, stan na dzień 31 grudnia 2013 r.). Przy zatrudnieniu 17 pracowników socjalnych Ośrodek nie *spełnia* wskaźnika zatrudnienia określonego w cytowanym wyżej art. 110 ust.11 ustawy o pomocy społecznej, gdyż na 1 pracownika socjalnego przypada 2.291 mieszkańców. Do spełnienia wskaźnika w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Nowej Soli niezbędne jest zwiększenie zatrudnienia pracowników socjalnych o 3 osoby.

[Dowód: akta kontroli str.81-90]

Zadanie realizowane z **uchybieniami** pod względem wskaźnika zatrudnienia pracowników socjalnych.

Ad. 2. Zgodność kwalifikacji pracowników z wymogami określonymi w ustawie o pomocy społecznej.

Poddając ocenie kwalifikacje Dyrektora oraz z-cy Dyrektora Ośrodka pod względem zgodności z art. 122 ustawy o pomocy społecznej, zgodnie z którym „osoby kierujące jednostkami organizacyjnymi pomocy społecznej są obowiązane posiadać co najmniej 3-letni staż pracy w pomocy społecznej oraz specjalizację z zakresu organizacji pomocy społecznej”, stwierdzono, że Dyrektor i jego zastępca posiadają kwalifikacje wymagane na zajmowanym stanowisku. Spełniają też wymagania kwalifikacyjne określone w art. 6 ust. 4 ustawy z dnia 21 listopada 2008 r. o pracownikach samorządowych (t.j. Dz.U. z 2014 r., poz. 1202), tj. posiadają wykształcenie wyższe i co najmniej 3 letni staż pracy o charakterze zgodnym z wymaganiami na danym stanowisku. Dyrektor w Ośrodku zatrudniona była od czerwca 1990r. do 31 grudnia 2009r. na stanowisku zastępcy Dyrektora, a od 01 stycznia 2010r. objęła stanowisko Dyrektora Miejskiego Pomocy Społecznej. Specjalizację z zakresu organizacji pomocy społecznej ukończyła w 1999 r.

Pracownicy socjalni spełniają wymagania ustawowe w zakresie kwalifikacji do wykonywania zawodu. Spośród siedemnastu pracowników socjalnych liczonych do wskaźnika zatrudnienia, piętnastu pracowników ukończyło studia wyższe na kierunkach zgodnych w wymogami określonymi w ustawie o pomocy społecznej. Dwóch pracowników posiada wykształcenie średnie, ukończone Medyczne Studium Zawodowe o specjalności pracownik socjalny oraz specjalizację I stopnia ukończoną w 2009 r.

Pracownicy socjalni świadczą pracę w środowisku, w związku z czym pobierają dodatek za tę

pracę stosownie do zapisu art. 121 ust. 3a ustawy o pomocy społecznej (Dz.U.2013, poz.182 ze zm), zgodnie z którym, pracownikowi socjalnemu „do którego podstawowych obowiązków należy świadczenie pracy socjalnej w środowisku, w tym przeprowadzanie rodzinnych wywiadów środowiskowych poza siedzibą jednostki” przysługuje dodatek do wynagrodzenia w wys. 250 zł. W przypadku zatrudnienia w mniejszym wymiarze czasu pracy dodatek przysługuje w wysokości proporcjonalnej do czasu pracy”.

W badanym okresie, 11 pracowników, w tym Dyrektor, z-ca Dyrektora oraz pracownicy socjalni realizujący pracę w rejonach opiekuńczych stosownie do zapisów art. 119 ust. 2 pkt 6 ustawy o pomocy społecznej podnosili swoje kwalifikacje zawodowe poprzez udział w szkoleniach. Sześciu pracowników (nowozatrudnieni np. od maja 2014 r.) nie uczestniczyło w badanym okresie w żadnym szkoleniu. Na jednego pracownika przypada średnio ok. 3 szkoleń rocznie. Tematyka szkoleń to m.in.: przeciwdziałanie przemocy w rodzinie w praktyce w oparciu o najnowsze akty prawne, procedura „Niebieskie Karty”, tworzenie i rozwijanie standardów usług pomocy i integracji społecznej, organizacja społeczności lokalnej, praca z osobą wykluczoną społecznie, superwizja pracy socjalnej, nowe technologie dla pracowników 45+ zatrudnionych w instytucjach pomocy i integracji społecznej z uwzględnieniem pracowników socjalnych.

[Dowód: akta kontroli str.91-96a]

Nie stwierdzono uchybień w sposobie realizacji zadania. W przyszłości planując szkolenia należy wziąć pod uwagę nowo zatrudnionych pracowników socjalnych.

Ad.3. Rodzaj działań podejmowanych na rzecz klientów pomocy społecznej w ramach pracy socjalnej.

Zgodnie z art. 45 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. (Dz.U. z 2013 r., poz. 182 ze zm.) - praca socjalna świadczona jest na rzecz poprawy funkcjonowania osób i rodzin w ich środowisku społecznym i prowadzona jest w celu rozwinięcia lub wzmocnienia ich aktywności i samodzielności życiowej. Zgodnie z art.108 pracownik socjalny Ośrodka może zawrzeć kontrakt socjalny z klientem, w celu wzmocnienia jego aktywności i samodzielności życiowej, zawodowej lub przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu, a także w celu określenia współdziałania w rozwiązywaniu problemów osoby lub rodziny.

Z danych statystycznych za 2013 rok (MPiPS-03) wynika, że w mieście Nowa Sól pomocą społeczną w różnych formach (zasiłki, usługi, praca socjalna) objęto 2.924 osoby z 1.349 rodzin, pracę socjalną prowadzono z 2.611 osobami z 1.199 rodzin. W stosunku do ogólnej liczby osób objętych pomocą społeczną wskaźnik pracy socjalnej stanowi 89% (średnia w województwie 73%).

Zawarto 187 kontraktów socjalnych, którymi objęto łącznie 207 osób, tj. 7,8% w stosunku do liczby osób objętych pracą socjalną (średnia w województwie 6%). W 2014 roku zawarto 16 kontraktów socjalnych.

W 2013r. pracownicy socjalni założyli 417 kart usług pracy socjalnej, w I półroczu 2014r. - 686. Obowiązek ten został wprowadzony Zarządzeniem Nr OA.0012.15.2013 Dyrektora MOPS w Nowej Soli z dnia 06 września 2013r. w sprawie procedur prowadzenia przez pracowników socjalnych Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Nowej Soli rejestrów i zestawień. Karta usług pracy socjalnej jest formularzem składającym się z 11 działów określających różne rodzaje działań wraz z ich opisem, np. w zakresie rozwiązywania problemów: bezrobocia, stanu zdrowia, opieki osobom starszym, chorym, niepełnosprawnym, poprawy funkcjonowania osób z zaburzeniami psychicznymi, uzyskania środków materialnych, godziwych warunków mieszkaniowych (szczegółowe działania w załączniku str. 52-68) - prowadzonych w ramach pracy socjalnej.

W trakcie kontroli ustalono, że od 1 marca 2011r. do 31 grudnia 2013r. Ośrodek realizował projekt pn. "Rozwój i upowszechnianie aktywnej integracji przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Nowej Soli" w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki, projekt współfinansowany przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego. Głównym założeniem projektu był wzrost i rozwój aktywności społecznej i zawodowej oraz rozwój i upowszechnianie aktywnych form integracji wśród klientów MOPS w Nowej Soli w latach 2011-2013". Projekt skierowany był do klientów Ośrodka, niepełnosprawnych, bezrobotnych, nieaktywnych zawodowo. Z każdym uczestnikiem projektu zawarty został kontrakt socjalny oraz zaplanowana indywidualna ścieżka reintegracji. Ogółem w latach 2011-2013 w projekcie uczestniczyły 152 osoby, w 2013 - 51. Z ewaluacji kontraktów socjalnych w ramach projektu wynika, że uczestnicy projektu nabyli umiejętności m.in. w zakresie poszukiwania zatrudnienia, podniesienia własnej wartości, gospodarowania budżetem domowym, taniego gotowania i dekorowania potraw; część uczestników podjęła zatrudnienie w ramach prac sezonowych lub na umowę o pracę oraz prac społecznie użytecznych.

Ponadto w roku 2014 miasto Nowa Sól realizuje projekt pt. "Na równych prawach - przeciwdziałanie wykluczeniu cyfrowemu w Gminie Nowa Sól - Miasto" współfinansowanym przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka, Działanie 8.3 - Przeciwdziałanie wykluczeniu cyfrowemu - eInclusion. Pracownicy socjalni MOPS pomagali przy rekrutacji uczestników projektu. W ramach projektu 124 klientów Ośrodka otrzyma bezpłatny sprzęt komputerowy wraz z dostępem do Internetu (zał. do protokołu str. 48-49)

Skontrolowano dokumentację 5 osób, pod względem planowania pomocy, podejmowanych działań w ramach pracy socjalnej, sposób wypełniania formularza rodzinnego wywiadu środowiskowego oraz kontraktu socjalnego: Nr decyzji: (1) ŚA.4132.802.2013.M.TYC z 18.03.2013r.; (2) ŚA.4132.957.2013.M.TYC z 09.04.2013r.; (3) ŚA.4130.127.2013.R.MIS z 12.02.2014r.; (4) ŚA.4131.565.2014.M.TYC z 18.06.2014r.; (5) ŚA.4132.1293.2014.M.Bat z 3.06.2014r. Dokumentacja kompletna, terminy przeprowadzenia wywiadu środowiskowego i wydania decyzji zachowane.

Poddając ocenie sposób wypełniania formularza rodzinnego wywiadu środowiskowego pod względem planowania pomocy stwierdzono, że we wszystkich badanych przypadkach

zaplanowana pomoc jest zgodna z oczekiwaniami klientów (pkt.II wywiadu). Z dokumentacji wynika, że plan pomocy na rzecz rodziny wskazany w formularzu wywiadu środowiskowego zatwierdzony jest przez kierownika jednostki, jednak ogranicza się tylko do wsparcia finansowego w formie zasiłków, pomocy rzeczowej (obiady), w niektórych przypadkach do pracy socjalnej. Z adnotacji w pozycji „Praca socjalna” wynika, że polega ona na m.in. „rozmowie wspierającej na temat aktualnych problemów” lub „założeniu karty usług socjalnych”. Stwierdzono ponadto, że nie we wszystkich wywiadach w pozycji *Praca socjalna* odnotowano działania podjęte w środowisku np.: sprawa Nr ŚA.4132.957.2013.M.TYC - wywiad z dnia 4.04.2013r. i Nr ŚA.4132.802.2013.M.TYC - wywiad z dnia 14.03.2013r., pomimo, iż z klientem zawarty został kontrakt socjalny. Ponadto, planując pomoc rodzinie (Dział V) pracownik socjalny w żadnym z badanych przypadków nie uwzględnił problemu głównego oraz nie wskazał celu do osiągnięcia. Założona karta usług socjalnych nie zastępuje planu pomocy rodzinie, jest tylko działaniem w ramach prowadzonej na jej rzecz pracy socjalnej. Zatem, plany pomocy nie są adekwatne do rozpoznanej sytuacji rodziny.

Oceniając sposób wypełniania formularzy kontraktu socjalnego stwierdzono, że na pięć badanych spraw, w trzech przypadkach (Nr 1-3) został zawarty z klientem kontrakt socjalny: dwa w ramach projektu systemowego, jeden w zakresie rozwiązywania trudnej sytuacji życiowej. W każdym kontrakcie wskazano cel główny i cele szczegółowe oraz termin realizacji. W ramach projektu - celem głównym jest wzrost aktywności społecznej i zawodowej poprzez realizację ścieżki reintegracji społecznej, natomiast w kontrakcie w ramach pracy socjalnej - poprawa funkcjonowania klienta w środowisku lokalnym, poprawa sytuacji materialnej. Działania do zrealizowania, pracownik socjalny szczegółowo opisał w ścieżce reintegracji (kontrakty w ramach systemu) i w punkcie III (kontrakt w ramach pracy socjalnej). Po zakończeniu kontraktu, pracownik socjalny dokonał oceny realizacji ustalonych działań stwierdzając, że cel główny został osiągnięty. W przypadku Nr 1 i Nr 2 (kontrakty w ramach projektu) - klientki zrealizowały ustalenia zawarte w ścieżce reintegracji społecznej, w przypadku Nr 3 klient złożył wniosek na PZON i uzyskał orzeczenie o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności oraz stałe źródło dochodu (szczegółowy opis spraw w zał. str. 69-78). W ocenie zespołu, pracownik socjalny wykorzystuje w pracy socjalnej narzędzie jakim jest „kontrakt socjalny”, to jednak nie w każdym przypadku fakt ten odnotowuje w dokumentacji. Ponadto, wskazane w kontraktach działania, nie wynikają z planu pomocy wskazanego w wywiadzie środowiskowym. Należy zatem zwrócić szczególną uwagę na wypełnianie formularza wywiadu środowiskowego w działach dotyczących planowania pomocy w rozwiązaniu głównych problemów rodziny.

[Dowód: akta kontroli str 98-150]

Zadanie realizowane z **uchybieniami** pod względem dokumentowania działań oraz planowania pomocy na rzecz klientów pomocy społecznej z wykorzystaniem narzędzi pracy socjalnej.

Ad.4. Działania podejmowane przez Gminę na rzecz osób bezdomnych.

Zgodnie z zapisem art. 17 ust. 1 pkt 3 ustawy o pomocy społecznej, „udzielanie schronienia, zapewnienie posiłku oraz niezbędnego ubrania osobom tego pozbawionym;” należy do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym. Ww. potrzeby stanowią minimum egzystencji, a Gmina zobowiązana jest zapewnić je każdej osobie tego pozbawionej.

Z danych statystycznych za 2013 rok zawartych w rocznym MPiPS-03 wynika, że Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Nowej Soli przyznał pomoc społeczną z powodu bezdomności dla 74 osób z 69 rodzin.

W trakcie kontroli ustalono, że na terenie miasta Nowa Sól funkcjonuje placówka zapewniająca pomoc osobom bezdomnym - Noclegownia przy ul. Topolowej 4. W roku 2013 w placówce przebywało 51 osób a w 2014 - 43. Ośrodek refunduje koszt pobytu mieszkańców Nowej Soli w innych placówkach. Ogółem w roku 2013 Ośrodek udzielił pomocy dla 63 osób, a w 2014 r. dla 57. Z osobami bezdomnymi w roku 2013 zawarto 18 Indywidualnych Programów Wychodzenia z Bezdomności, a 9 w roku 2014. Cele programów dotyczyły m.in. złożenia wniosków o przydział mieszkania socjalnego, podjęcia leczenia odwykowego, aktywnego poszukiwania zatrudnienia za pośrednictwem PUP.

W stosunku do liczby osób bezdomnych przebywających w 2013r. w placówce wskaźnik zawartych programów stanowi 35% (średnia w województwie 40%).

Skontrolowano dokumentację 3 osób bezdomnych (1) Dec. ŚA.4142.22.2014.M.BAT z 15.01.2014r.; (2) ŚA.4131.461.2014.M.TYC z 19.05.2014r.; (3) ŚA.4132.633.2014.M.BAT z 25.02.2014r. i stwierdzono, że dokumentacja zawiera wniosek o pomoc, wywiad środowiskowy, decyzję, kartę usług pracy socjalnej. W dwóch przypadkach (Nr 1 i Nr 2) osoby bezdomne objęto indywidualnym programem wychodzenia z bezdomności. Celem głównym programów jest „wyjście z bezdomności, przywrócenie sensu życia i poczucia przynależności do społeczności lokalnej”.

Celami szczegółowymi w pierwszym przypadku było „podjęcie działań w kierunku pozyskania lokalu socjalnego oraz podjęcia działań w kierunku leczenia odwykowego”. W dniu 27.01.2014r. klientka złożyła w Urzędzie Miasta wniosek o przydział mieszkania socjalnego, i w konsekwencji została umieszczona na liście oczekujących w I kwartale 2015r. Decyzję o pozytywnym rozpatrzeniu wniosku, Urząd Miasta uzasadnił długotrwałą bezdomnością wnioskodawczyni oraz podjęciem przez nią pracy. Z dokumentacji wynika (ewaluacja programu), że klientka zachowuje abstynencję, wynajmuje mieszkanie i nie wymaga dalszego wsparcia. W drugim przypadku - celami szczegółowymi były działania w celu uzyskania mieszkania, miejsca pracy i utrzymanie spokojnego trybu życia. Klient przebywa w noclegowni, korzysta z zasiłku okresowego (do rozliczenia i przedstawienia rachunków). W obu przypadkach Ośrodek zobowiązał się do udzielenia wsparcia, w tym procesie w formie pracy socjalnej i pomocy finansowej. Planowana pomoc adekwatna jest do potrzeb i zgodna z oczekiwaniami klientów.

Ośrodek podejmował działania na rzecz poprawy sytuacji oraz usamodzielnienia osób bezdomnych, jednak pracownicy socjalni, realizując pracę socjalną z osobami bezdomnymi, nie w pełni wykorzystują narzędzia pracy socjalnej tj. indywidualny program wychodzenia z bezdomności i kontrakt socjalny, na rzecz wspierania w/w osób w rozwiązywaniu ich problemów życiowych oraz motywowania do zmiany stylu życia. Ustawa o pomocy społecznej nałożyła na pracowników systemu ogromną odpowiedzialność za bezpieczeństwo społeczne osób, które nie radzą sobie samodzielnie w wypełnianiu określonych ról społecznych, bezradnych, pozostających w sytuacji kryzysowej, często nieświadomych zagrożeń, jakie sami sobie stwarzają. Pracownik socjalny musi podejmować ciągłe działania, szczególnie w sytuacjach zagrożenia zdrowia i życia człowieka, nawet jeśli problem wydaje się być niemożliwy do rozwiązania. Zadaniem pracownika socjalnego jest również umiejętność **nawiązania wzajemnej współpracy z osobą bezdomną** w celu zidentyfikowania jej potrzeb społecznych.

[Dowód: akta kontroli str 49; 151-163]

Zadanie realizowane z uchybieniami pod względem stosowania narzędzi w pracy z osobami bezdomnymi.

Ad.5. Ocena realizacji przez gminę zapisów Porozumienia na rzecz osób zwalnianych z zakładów karnych, opuszczających areszt śledczy oraz ich rodzin.

Pomoc osobom mającym trudności w przystosowaniu się do życia po zwolnieniu z zakładu karnego realizowana jest na podstawie art. 17 ust.1 pkt.16a ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej oraz na podstawie Porozumienia zawartego dnia 13 czerwca 2000 r. pomiędzy Ministerstwem Pracy i Polityki Społecznej a Centralnym Zarządem Służby Więziennej w sprawie zasad współpracy w zakresie organizacji pomocy na rzecz osób zwalnianych z zakładów karnych i aresztów śledczych oraz rodzin osób pozbawionych wolności.

Ze sprawozdania rocznego MPiPS-03 wynika, iż w 2013 roku pomocy społecznej z powodu trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego udzielono dla 42 osób z 34 rodzin.

W trakcie kontroli ustalono, że w roku 2013 Ośrodek udzielił pomocy w formie finansowej dla 18 osób, a w 2014 - 22. Pomoc przyznano głównie w formie zasiłków stałych, okresowych, celowych, oraz świadczenia pieniężnego na zakup żywności, obiadów. Na pomoc osobom po opuszczeniu zakładu karnego/aresztu śledczego wydatkowano w 2013r. kwotę 26.916,09 zł., a w 2014 do dnia 25 lipca - 9.636,20. Ponadto Ośrodek zapewniał schronienie w Noclegowni, udzielał poradnictwa prawnego, psychologicznego. W ramach pracy socjalnej udzielał pomocy w poszukiwaniu pracy, leczeniu odwykowym (szczegółowa informacja o formach pomocy w załączniku str.168-169).

Zakłady karne i areszty śledcze powiadamiają Ośrodek o terminie opuszczenia tych placówek przez osadzonych. W 2013 roku w trzech przypadkach, w 2014 - w dwóch. Ośrodek realizuje Porozumienie z dnia 2009.05.28 zawarte pomiędzy MOPS Nowa Sól a Aresztem

Śledczym w Nowej Soli w zakresie readaptacji do życia społecznego osób zwalnianych z odbywania kary pozbawienia wolności, osób odbywających karę pozbawienia wolności oraz ich rodzin (załącznik str. 164-166). W ramach tego porozumienia na terenie Aresztu Śledczego w Nowej Soli odbyło się 6 spotkań pracowników socjalnych z osobami osadzonymi w Areszcie Śledczym, z których sporządzono notatki służbowe (22.08.2013r., 20.12.2013r., 23.05.2013r., 21.03.2013r., 30.10.2013r., 24.04.2014r.).

Przeanalizowano dokumentację 4 osób zwolnionych z zakładu karnego i korzystających z pomocy społecznej. Stwierdzono, że w badanych przypadkach plan pomocy (Dz.V) ogranicza się tylko do wsparcia finansowego i rzeczowego, a planowanie pracy socjalnej odbywa się w karcie usług. Zaplanowana pomoc finansowa zgodna jest z oczekiwaniami klienta wskazanymi w dziale II wywiadu. W dwóch przypadkach w pozycji: „*Plan pomocy - praca socjalna*” nie odnotowano faktu założenia karty usług socjalnych. Ponadto, w żadnym z badanych przypadków nie został zawarty z klientem kontrakt socjalny, pomimo, iż ze sprawy Nr ŚA.4131.1293.2014.M.BAT z dnia 3.06.2014r. wynika że klient nadużywa alkoholu, w 2012r. leczył się z uzależnienia, wyraża chęć leczenia. Pracownik socjalny, planując pomoc finansową na zakup żywności i środków higieny w wys. 80 zł na miesiąc czerwiec 2014r., nie wziął pod uwagę możliwości zawarcia kontraktu socjalnego na czas terapii. Określenie konkretnych działań do zrealizowania we wskazanym terminie, zarówno po stronie klienta, jak i po stronie pracownika, zwiększyłoby szansę na osiągnięcie pozytywnych efektów i skuteczniejsze doprowadzenie klienta do samodzielności życiowej.

Oceniając realizację postanowień zawartych w Porozumieniu stwierdzono, że Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej udziela pomocy osobom opuszczającym zakłady karne i realizuje w pełni zapisy Porozumienia zawartego pomiędzy Ministerstwem Pracy i Polityki Społecznej a Centralnym Zarządem Służby Więziennej, jest dokumentacja potwierdzająca współpracę z zakładami karnymi -paragraf 8 wyżej cyt. Porozumienia.

[Dowód: akta kontroli str50-51; 164-178]

Zadanie pod względem realizacji zapisów Porozumienia zawartego pomiędzy MPiPS a CZSW realizowane bez uchybień. Stwierdzono uchybienia pod względem planowania pomocy osobom opuszczającym zakłady karne/areszty śledcze.

Ad. 6. Oparcie społeczne dla osób z zaburzeniami psychicznymi.

Zgodnie z art. 18 ust. 1 pkt 3,5, 6 ustawy o pomocy społecznej, przepisów ustawy z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (t.j. Dz.U. z 2011 r. Nr 231, poz. 1375) Gmina powinna zapewnić wsparcie i rozwój różnych form oparcia społecznego dla osób z zaburzeniami psychicznymi.

Ustalono, że na koniec 2013 r. liczba osób leczonych z powodu zaburzeń psychicznych wynosiła 2.438 osób (dane Oddziału Wojewódzkiego Narodowego Funduszu Zdrowia z roku 2013), natomiast średnia liczba leczonych w stosunku do liczby mieszkańców gminy stanowiła 6,14%.

Środowiskowy Dom Samopomocy

Na terenie gminy działa Środowiskowy Dom Samopomocy, który udziela wsparcia osobom z zaburzeniami psychicznymi i niepełnosprawnością intelektualną. Usytuowany jest na parterze, w budynku Ośrodka. Do udziału w zajęciach oferowanych przez Środowiskowy Dom Samopomocy w 2013 r. skierowano 33 osoby, w I półroczu 2014 r. udział w zajęciach brały 33 osoby z terenu gminy.

W trakcie czynności kontrolnych ustalono, że osoby zainteresowane uczestnictwem w zajęciach oraz zakresem wsparcia Środowiskowego Domu Samopomocy są o tym informowane w trakcie wywiadów środowiskowych. Stosowne zapisy znajdują się w wywiadzie środowiskowym, w pozycji *Plan pomocy i działań na rzecz osoby lub rodziny*. Osoby zainteresowane mają również dostęp do informacji o działalności Środowiskowego Domu Samopomocy poprzez rozpowszechniane ulotki informacyjne w Ośrodku, Urzędzie Miasta, Poradniach i instytucjach. Co wtorek w tygodniku „KRAĞ” umieszczona jest informacja o działalności Środowiskowego Domu Samopomocy także na stronie Miejskiego Serwisu Internetowego (akta kontroli - str. 250).

Na podstawie analizy rejestru wpływu wniosków nie stwierdzono odmowy skierowania do Środowiskowego Domu Samopomocy.

Specjalistyczne usługi dla osób z zaburzeniami psychicznymi.

Realizację zadania w Gminie w drodze konkursu powierzono PCK- umowa nr ROP-FB-6/12/2013 o powierzenie realizacji zadania publicznego pod nazwą „Świadczenie usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania osób wymagających pomocy, na terenie Gminy Nowa Sól – Miasto w okresie od 01.01.2014r. do 31.12.2014r.” zawartą w dniu 20.12.2013r. pomiędzy Gminą Nowa Sól – Miasto..., a Lubuskim Oddziałem Okręgowym Polskiego Czerwonego Krzyża. W 2014 r. (akta kontroli str. 251-263).

Na podstawie analizy dokumentów stwierdzono, że Ośrodek prowadził kontrolę u realizatora usług opiekuńczych – PCK w zakresie prawidłowości wykorzystania dotacji celowej oraz świadczenia usług opiekuńczych zgodnie z wydanymi decyzjami. Ustalono, że zgodnie z protokołem z kontroli przeprowadzonej w Oddziale Rejonowym Polskiego Czerwonego Krzyża w Nowej Soli za okres od 01.01.2013 r. do 31.12.2013 r., Ośrodek dokonał kontroli w oparciu o dokumentację dotyczącą świadczenia usług opiekuńczych w wybranych przez siebie środowiskach, tj. decyzje administracyjne, karty pracy opiekunki i świadczonej usługi, zestawienie faktyczne przepracowanych godzin w miesiącu opiekunek, zestawienie zrealizowanych usług opiekuńczych przekazanych za dany miesiąc do Ośrodka. Ośrodek ustalił, że sposób realizacji usług jest zgodny z umową ofertową (100%). We wnioskach końcowych protokołu Ośrodek stwierdził, „że dotacja celowa wykorzystana była prawidłowo a usługi opiekuńcze świadczone są zgodnie z wydanymi decyzjami” (akta kontroli str.267-271).

Pracownicy socjalni Ośrodka prowadzą kontrolę prawidłowości sprawowanych usług

w miejscu realizacji usług tj. u podopiecznych. Z kontroli sporządzane są protokoły. Protokoły podpisywane są przez pracownika socjalnego i podopiecznego. Na podstawie analizy protokołów kontroli ustalono, że pracownicy socjalni nie wnosili zastrzeżeń do sprawowanej opieki przez zleceńbiorcę, opiekunki – Lubuskiego Oddziału Okręgowego Polskiego Czerwonego Krzyża w Nowej Soli (akta kontroli str. 264-266, 272).

Zgodnie z analizą rejestru w 2013 r. wpłynęło 6 wniosków o świadczenie specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi. Wszystkie wnioski załatwiono pozytywnie (100%). Z badanej dokumentacji wynikało, że każda z osób, której przyznano tę formę pomocy posiadała zaświadczenie o zaburzeniach psychicznych. Ustalono, że spośród 5 osób, których dokumentację wybraną losowo badano, 4 posiadały zaświadczenie od lekarza psychiatry o konieczności świadczenia specjalistycznych usług opiekuńczych. (1). Dec.ŚA.4152.11.2014.M.TYC. Osoba wiek 83 lata, prowadzi jednoosobowe gospodarstwo domowe. Choruje na otępienie w chorobie Alzheimera. Usługi opiekuńcze sprawowane są 2 godz. dziennie. (2). Dec.ŚA.4152.7.2014.M.TYC. Osoba wiek 62 lata, prowadzi jednoosobowe gospodarstwo domowe. Usługi opiekuńcze sprawowane są 2 godz. dziennie.

Z zaświadczenia wydanego przez lekarza psychiatrę wynika, że choruje na zaburzenia osobowości, zaburzenia psychiczne i zaburzenia zachowania spowodowane używaniem alkoholu. (3). Dec.ŚA.4152.12.2014.M.TYC. Osoba wiek 79 lat, prowadzi jednoosobowe gospodarstwo domowe. Choruje na otępienie w chorobie Parkinsona. Usługi opiekuńcze sprawowane są 4 godz. (4). Dec. ŚA.4152.10.2014.M.TYC. Osoba wiek 80 lat, prowadzi jednoosobowe gospodarstwo domowe. Choruje na zespół psychoorganiczny z zaburzeniami lękowymi. Usługi opiekuńcze sprawowane są 3 godz. W jednym przypadku (5). Dec. ŚA.4152.9.2014.M.TYC. zaświadczenie o tę formę pomocy podpisał lekarz chorób wewnętrznych. Osoba wiek 64 lata, prowadzi jednoosobowe gospodarstwo domowe. Choruje na schizofrenię paranoidalną (karta leczenia szpitalnego). Usługi opiekuńcze sprawowane są 2 godz. dziennie.

W badanych przypadkach, liczba godzin oraz zakres specjalistycznych usług opiekuńczych określony został w decyzji dla podopiecznych, co znajduje odzwierciedlenie w wywiadach środowiskowych (aktualizacja wywiadu: pkt II Potrzeby i oczekiwania osoby/rodziny zgłoszone podczas wywiadu środowiskowego, pkt. III ocena sytuacji osoby/rodziny, wnioski pracownika socjalnego. Decyzjom nadawano rygor natychmiastowej wykonalności.

Zakres specjalistycznych usług opiekuńczych obejmował m.in. uczenie i rozwijanie umiejętności niezbędnych do samodzielnego życia, w tym zwłaszcza; kształcenie umiejętności zaspokojenia podstawowych potrzeb życiowych i umiejętności społecznego funkcjonowania, motywowania do aktywności, leczenia i rehabilitacji, prowadzenie treningów umiejętności samoobsługi i umiejętności społecznych oraz wspieranie, także w formie asystowania w codziennych czynnościach życiowych, w szczególności w takich jak: utrzymywanie kontaktów z domownikami, rówieśnikami w miejscu nauki pracy oraz ze społecznością lokalną, pomoc w załatwianiu spraw urzędowych, w tym: w wypełnianiu dokumentów, pomoc w dostępie do świadczeń zdrowotnych, uzgadnianie

i pilnowanie terminów wizyt lekarskich, badań diagnostycznych, pomoc w wykupowaniu leków pilnowanie przyjmowania leków oraz obserwowanie ewentualnych skutków ubocznych ich stosowania. Wątpliwości budzi zakres przyznanych usług osobom, które ze względu na wiek i rodzaj schorzenia nie mają szans na powrót do samodzielności. Przy tego typu schorzeniach i zaawansowanym wieku wątpliwości budzi ta forma pomocy świadczona osobom zamieszkującym samotnie także bezpieczeństwo w pozostałym okresie czasu samodzielnego funkcjonowania. W przypadkach (Nr 1 i 2) wątpliwość budzi dostosowanie usług do indywidualnych potrzeb podopiecznego, np.: utrzymywanie kontaktów z domownikami, rówieśnikami w miejscu nauki pracy. Nie jest jasne jakie miejsce nauki pracy Ośrodek miał na myśli.

Przeanalizowano sposób naliczania odpłatności dla 5 wyżej wybranych metodą losową klientów. Osoby prowadzą samodzielnie gospodarstwo domowe. Do oceny przyjęto miesiąc lipiec 2014r. Koszt 1 godz. usługi wynosi 16 zł. Ustalono, że odpłatność naliczono prawidłowo. Odpłatność ponosiły 4 osoby, natomiast 1 osobie przyznano usługi nieodpłatnie z uwagi na to, że dochód osoby w rozumieniu art. 8 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej oraz z § 4 Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 22 września 2005 r. w sprawie specjalistycznych usług opiekuńczych (Dz.U. 189 poz. 1598 z późn. zm.), nie przekraczał kryterium ustawowego.

Badaniu poddano kwalifikacje osób sprawujących specjalistyczne usługi pod kątem spełnienia wymogów rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 22 września 2005 r. w sprawie specjalistycznych usług opiekuńczych (Dz.U. 189 poz. 1598 z późn. zm.). Zgodnie z rozporządzeniem wymienione usługi mogą świadczyć osoby posiadające zawód tj.: pracownik socjalny, psycholog, pedagog, logopeda, terapeuta zajęciowy, pielęgniarka, asystent osoby niepełnosprawnej, opiekunka środowiskowa, specjalista w zakresie rehabilitacji medycznej, fizjoterapeuta, lub inny zawód dający wiedzę i umiejętności pozwalające świadczyć określone specjalistyczne usługi (§ 3 ust. 1). Półroczny staż w jednostce świadczącej specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi. tj. szpitalu psychiatrycznym, jednostce organizacyjnej pomocy społecznej dla osób z zaburzeniami psychicznymi, placówce terapii lub placówce oświatowej, do której uczęszczają dzieci z zaburzeniami psychicznymi, ośrodka terapeutyczno-edukacyjno-wychowawczym, zakładzie rehabilitacji (§ 3 ust. 2).

Przeanalizowano dokumentację 7 osób wykonujących specjalistyczne usługi opiekuńcze. Wszystkie osoby posiadały świadectwa ukończenia kursów siostr PCK. Wszystkie osoby posiadały zaświadczenia o ukończeniu szkolenia z zakresu prowadzenia treningów umiejętności społecznych w ramach specjalistycznych usług opiekuńczych oraz inne zaświadczenia o ukończeniu szkoleń związanych z opieką nad osobami z zaburzeniami psychicznymi. Natomiast w dokumentacji brak dowodów potwierdzających posiadanie zawodu oraz stażu pracy w rozumieniu przepisów ww. rozporządzenia (§ 3 ust. 1 i 2).

W I półroczu 2014 r. wydano 1 decyzję odmowną. Wniosek z dnia 06.05.2014 r. nr w rejestrze 1879/2014. Jak wynika z informacji przekazanej przez Dyrektora Ośrodka, wnioskodawca prosił o przyznanie specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób

z zaburzeniami psychicznymi dla małoletniego syna (wniosek z 06.05.2014r.). Dziecko ma rozpoznany Zespół Aspergera. Realizator usług opiekuńczych – PCK nie zatrudnia pracowników przygotowanych do pracy z dziećmi niepełnosprawnymi umysłowo, nie ma specjalistów terapii behawioralnej. Ośrodek na terenie Nowej Soli też nie znalazł takich specjalistów terapii behawioralnej, w związku z tym, Ośrodek wydał decyzję odmowną (dec. Nr ŚA.4152.8.2014.A.KAŁ z dnia 25.06.2014r.), którą SKO utrzymało w mocy. Jednocześnie Ośrodek w odrębnym postępowaniu, na wniosek rodziców z dnia 22.04.2014 r. wydał decyzję nr ŚA.4152.7.2014.A.KAŁ z dnia 24.06.2014 r. o skierowaniu małoletniego do Domu Pomocy Społecznej (akta kontroli str. 310-312).

Rozpoznanie potrzeb osób z zaburzeniami psychicznymi.

W ramach czynności kontrolnych ustalono, że wśród osób, które w 2013 r. korzystały z zasiłków stałych 175 posiadało orzeczenia Powiatowych Zespołów do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności, w tym z kodami chorobowymi 01-U – 10, 02-P - 51 osób oraz z kodami chorobowymi 02-P i 01-U – 7 osób. W 2013 r. liczba osób z zaburzeniami psychicznymi objętych wsparciem pozafinansowym w stosunku do liczby osób leczonych z tego powodu wynosiła 1,7% (33 osoby korzystające z usług świadczonych w Środowiskowym Domu Samopomocy, 6 osób korzystających ze specjalistycznych usług opiekuńczych oraz 2 osoby biorące udział w projekcie finansowanym przez EFS (akta kontroli str.179-195).

Skontrolowano losowo wybraną dokumentację 5 świadczeniobiorców korzystających z zasiłków stałych w 2013 roku, wypłacanych na podstawie wydanych orzeczeń o stopniu niepełnosprawności z tytułu zaburzeń psychicznych (1) (dec.: ŚA.4130.127.2013.R.MIS, (2) (3) ŚA.4130.59.2013.M.MAŁ, (4) ŚA.4130.44.2014.M.MAŁ, (5) ŚA.4130.82.2012.M.MAŁ, (6) ŚA.4130.146.2012.R.MIS. Ustalono, że osoby w orzeczeniach miały wskazania do korzystania z systemu środowiskowego wsparcia w samodzielnej egzystencji, przez co rozumie się korzystanie z usług socjalnych, opiekuńczych, terapeutycznych i rehabilitacyjnych świadczonych przez sieć instytucji pomocy społecznej, organizacje pozarządowe oraz inne placówki. W kontrolowanej dokumentacji, w jednym przypadku, w wywiadzie środowiskowym w pozycji *praca socjalna* znajdowała się adnotacja z propozycją udziału w zajęciach w środowiskowym domu samopomocy (akta kontroli str. 163). Ustalono, że osoby objęte pomocą w formie zasiłków stałych, korzystają najczęściej z systemu wsparcia oferowanego przez Ośrodek takich jak świadczenia w postaci zasiłków celowych, okresowych, świadczeń pieniężnych na zakup art. żywnościowych, czy pomocy w formie posiłku, pracy socjalnej. Stwierdzono, że dokumentacja była kompletna, zachowane były terminy określone przepisami. Odbiór decyzji odbywał się za potwierdzeniem odbioru.

W ocenie kontrolujących nie w każdym przypadku usługi dostosowano do indywidualnych potrzeb podopiecznego (Dec.ŚA.4152.11.2014.M.TYC i Dec.ŚA.4152.7.2014.M.TYC). Niedostateczny jest czas świadczenia usług osobom z zaburzeniami psychicznymi. Wszystkie osoby zgodnie ze wskazaniem lekarza wymagają pomocy osoby drugiej. W jednym przypadku (Dec.ŚA.4152.7.2014.M.TYC) do dokumentacji dołączona jest opinia psychologiczna, w której stwierdzono, że osoba jest niesamodzielną, wymaga stałej

i na co dzień opieki osoby drugiej. W jednym przypadku (Dec.ŚA.4152.12.2014.M.TYC) wskazano, że osoba wymaga opieki psychiatrycznej. Z dokumentacji wynika, że wszystkie osoby są w podeszłym wieku, w tym również samotnie gospodarujące, w przypadku których stwierdzono, że nie mogą samodzielnie funkcjonować w środowisku. Klienci, większość czasu muszą radzić sobie sami w realizacji podstawowych czynności. W takich przypadkach należy rozważyć zwiększenie zakresu świadczonego wsparcia. Konieczne jest zbadanie sytuacji klientów pod kątem zapewnienia całodobowej formy opieki.

Pozostała oferta

Jak wynika z informacji uzyskanych od Dyrektora Ośrodka pracownicy socjalni świadczą pomoc dla osób z zaburzeniami psychicznymi współpracują z poradniami zdrowia psychicznego tj.; Niepublicznym Zakładem Opieki Zdrowotnej - Specjalistyczny Ośrodek Higieny i Terapii Psychiczej „SPED – MED” oraz Ośrodkiem Profilaktyki i Pomocy Psychiatrycznej „Relacja”, jak również lekarzami rodzinnymi. Ponadto osoby z zaburzeniami psychicznymi korzystające z zasiłków stałych informowane są o możliwościach wsparcia podczas wizyt pracowników socjalnych w środowisku. Dowodem na to są zapisy w wywiadach środowiskowych w pozycji *Plan pomocy i działań na rzecz osoby lub rodziny*. (akta kontroli str. 166).

Pracownicy socjalni informują o możliwościach uczestnictwa w szkoleniach organizowanych w ramach projektu współfinansowanego z środków EFS „Rozwój i upowszechnianie aktywnej integracji przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Nowej Soli”. Informacja o możliwości uczestnictwa w projekcie znajduje się w wywiadzie środowiskowym w pozycji *Plan pomocy i działań na rzecz osoby lub rodziny*.

W realizowanym w 2013 r. projekcie uczestniczyło 21 osób niepełnosprawnych oraz 2 osoby z zaburzeniami psychicznymi (akta kontroli str.179-195). Jedna z osób posiadała orzeczenie o niepełnosprawności w stopniu umiarkowanym o symbolu 01-U i 04-O. Druga osoba posiadała orzeczenie o niepełnosprawności w stopniu umiarkowanym, o symbolu 02-P i 01-U. Głównym celem udziału tych osób w projekcie był wzrost aktywności, samooceny i wzmocnienie poczucia własnej wartości, wzrost umiejętności zachowań asertywnych i radzenia sobie ze stresem, wzmocnienie więzi rodzinnych oraz zdobycie umiejętności w zakresie efektywnej komunikacji społecznej zostały osiągnięte (akta kontroli str.181-183,187-188).

[Dowód: akta kontroli str.179-312]

Zadanie realizowane z uchybieniami ze względu na liczbę osób z zaburzeniami psychicznymi objętych wsparciem, zakresu sprawowanej opieki, kwalifikacji osób sprawujących specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi.

Ad. 7. Pomoc osobom starszym, przewlekle chorym, niepełnosprawnym.

Usługi opiekuńcze.

Organizowanie i świadczenie usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania, z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi uregulowane zostało Uchwałą Rady Miejskiej w Nowej Soli Nr LII/354/2006 z dnia 30 czerwca 2006 r, natomiast wysokość odpłatności za usługę uregulowane zostało Zarządzeniem Nr 1/2011 w sprawie zasad przyznawania i ustalania odpłatności.

Realizację zadania w formie usług opiekuńczych Ośrodek powierzył w drodze konkursu organizacji pozarządowej – Lubuskiemu Oddziałowi Okręgowemu Polskiego Czerwonego Krzyża w Zielonej Górze – filia w Nowej Soli, W trakcie czynności kontrolnych przeanalizowano dokumentację, tj. wywiady środowiskowe, notatki służbowe pracowników socjalnych, Protokół z kontroli przeprowadzonej w dniu 13.12.2013r. w Oddziale Rejonowym Polskiego Czerwonego Krzyża w Nowej Soli (kontrolą objęto okres od 01.07.2013r. do 31.12.2013r.).

Sposób realizacji zadania zleconego Ośrodek kontroluje w zakresie zgodności sposobu realizacji zadania z umową ofertową. W części merytorycznej Ośrodek objął kontrolą dokumentację świadczenia usług opiekuńczych w wybranych środowiskach tj., decyzje administracyjne, karty pracy opiekunki i świadczonej usługi, zestawienie faktyczne przepracowanych godzin w miesiącu opiekunek, zestawienie zrealizowanych usług opiekuńczych przekazanych za dany miesiąc do Ośrodka. We wnioskach końcowych protokołu Ośrodek stwierdził, „że dotacja celowa wykorzystana była prawidłowo a usługi opiekuńcze świadczone są zgodnie z wydanymi decyzjami”. Na podstawie analizy dokumentów prowadzonych przez pracowników socjalnych (jak wyżej) ustalono, że pracownicy wizytują środowiska klientów, u których sprawowane są usługi opiekuńcze. Z wizyt sporządzane są notatki służbowe z oceną zastanej sytuacji, ponadto wizyty odnotowywane są w wywiadach środowiskowych w Dziale XI. Ustalono, że kontrolując u podopiecznych sprawowanie usług przez Zleceniobiorcę, pracownicy socjalni nie stwierdzili uchybień w sposobie realizacji usług (akta kontroli str. 266-272).

Ośrodek zabezpiecza w budżecie środki na realizację usług opiekuńczych i tak w 2013 r. wykonanie wynosiło 599.895 zł. Usługami objęto 80 osób. Średnio miesięcznie u jednej osoby usługi świadczone były przez 42 godziny, tj. 1,4 godziny dziennie.

W pierwszym półroczu 2014 r. koszt realizacji usług wyniósł 285.177 zł. Usługami objętych było 75 osób, u jednej osoby usługi świadczone były średnio 49 godzi, tj. ok. 1,6 godziny dziennie. Wszystkie wnioski w 2013 i 2014 r. (zgodnie z analizą rejestru) o pomoc w formie usług opiekuńczych rozpatrzone zostały pozytywnie.

Usługi świadczone są w miejscu zamieszkania świadczeniobiorcy od poniedziałku do piątku, oraz w razie potrzeby również w soboty i niedziele. Ośrodek w decyzji administracyjnej ustala zakres usług, okres i miejsce świadczenia oraz wysokość odpłatności. Decyzjom nadawany jest rygor natychmiastowej wykonalności zgodnie z art 108 kpa. Zakres pomocy świadczonej w formie usług opiekuńczych obejmował między innymi: zakup podstawowych

artykułów spożywczych lub dostarczanie gotowych posiłków, zakup podstawowych artykułów gospodarstwa domowego, leków, prasy, utrzymanie czystości a raz w kwartale robienie generalnych porządków, realizację recept, zamawianie wizyt lekarskich, załatwianie spraw urzędowych.

Skontrolowano losowo wybrane akta 5 świadczeniobiorców, którym usługi przyznano na podstawie zaświadczenia lekarskiego. Zakres i forma pomocy zostały uzgodnione z klientem podczas wywiadu środowiskowego. (1). Osoba samotna, wiek 90 lat, (nr rej. 3777/2013). Porusza się za pomocą chodzika. Choruje na chorobę niedokrwienną serca i nadciśnienie. Korzysta z usług wymiarze 3 godz. x 5 dni z odpłatnością 30%. (2). Osoba samotna w wieku 81 lat, (nr rej. Nr 2036/2014). Ma schorzenia kręgosłupa, zespół otępienny, problemy urologiczne. Korzysta z usług w wymiarze 2 godz. x 5 dni z odpłatnością 20%. (3). Osoba w 85 lat, samotna (nr rej. Nr 508/2013). Korzysta z usług w wymiarze 2 godz. x 5 dni z odpłatnością 20%. Choruje na reumatoidalne zapalenie stawów, porusza się przy pomocy balkonika. (4). Osoba samotna, wiek 80 lat (nr rej. Nr 1634/2013). Choruje na cukrzycę, schorzenia narządu ruchu. Korzysta z usług w wymiarze 3 godz. x 5 dni z odpłatnością 20%. (5). Osoba samotna, wiek 79 lat (nr rej. Nr 4442/2013). Choruje na chorobę Parkinsona. Korzysta z usług w wymiarze 4godz. x 5 dni z odpłatnością 20%.

Ustalono, że usługami opiekuńczymi objęte były osoby w podeszłym wieku, samotne, często poruszające się przy pomocy balkonika, wymagające wsparcia i pomocy innych osób. Wątpliwość budzi wymiar czasu świadczonych usług oraz zakres oferowanego wsparcia, chorym i niesamodzielnym osobom. Usługi opiekuńcze stanowią pomoc doraźną. Klienci, większość czasu muszą radzić sobie sami w realizacji podstawowych czynności. W takich przypadkach należy rozważyć zwiększenie zakresu świadczonego wsparcia. Konieczne zbadanie sytuacji pod względem zapewnienia całodobowej formy opieki.

W trakcie czynności kontrolnych ustalono, że dokumentacja była kompletna, zachowane były terminy określone przepisami. Odbiór decyzji odbywał się za potwierdzeniem odbioru.

[Dowód: akta kontroli str 313-321]

Zadanie realizowane jest z **uchybieniami** pod względem zakresu wsparcia w formie usług opiekuńczych osób samotnych, mających trudności z poruszaniem się, wymagających opieki innych osób.

Kierowanie do domu pomocy społecznej.

Ośrodek realizuje zadanie gminy o charakterze obowiązkowym, określone w art. 17 ust.1, pkt 16 ustawy o pomocy społecznej dot. kierowania do domu pomocy społecznej i ponoszenia odpłatności za pobyt mieszkańca gminy w tym domu. Na terenie gminy Nowa Sól nie ma domu pomocy społecznej. Ustalono, że w 2013 r. koszt pobytu mieszkańców gminy w domach pomocy społecznej wyniósł 1.092.297 zł. W 2013 r. na dzień 31 grudnia w domach pomocy społecznej przebywało 52 mieszkańców z terenu gminy.

W roku 2013 wpłynęło 13 wniosków o skierowanie do domu pomocy społecznej. Decyzję o skierowaniu wydano 12 osobom. Jednej osobie odmówiono skierowania do Domu Pomocy społecznej.

Osoba w wieku 82 lata, chorująca na chorobę Alzheimera, nadciśnienie tętnicze. Klientka dnia 06.08.2013r. złożyła wniosek o skierowanie do domu pomocy społecznej, jako docelowe miejsce zamieszkania. Dnia 21.10.2013r. Ośrodek wydał decyzję odmowną nr ŚA.4145.14.2013.A.KAŁ. Dnia 05.09.2013r. Ośrodek powiadomił klientkę o wydłużającym się czasie gromadzenia materiału dowodowego, w związku z czym, wydanie decyzji nastąpi w terminie późniejszym (bez podania terminu). Wydanie decyzji odmownej Ośrodek uzasadnił tym, że klientka w godzinach przedpołudniowych ma zapewnione usługi opiekuńcze w wymiarze 4 godziny dziennie, natomiast w godzinach popołudniowych opiekę może sprawować niepracująca córka mieszkająca w bardzo bliskim sąsiedztwie oraz syn, który jest obecnie osobą bezrobotną. W uzasadnieniu odmowy skierowania klientki do domu pomocy Ośrodek przyjął możliwość sprawowania opieki nad matką, natomiast nie potwierdza tego dokumentacja. W aktach brak dokumentacji np. deklaracji dzieci, że taką opiekę matce zapewnią. Ośrodek wyraził gotowość zwiększenia wymiaru godzin sprawowanych usług opiekuńczych. Na dzień kontroli, w aktach, nie było informacji o sprawdzeniu przez pracownika Ośrodka sposobu funkcjonowania klientki w środowisku. Jednocześnie Ośrodek w decyzji stwierdza, że klientka „jest osobą wymagającą opieki i pielęgnacji. Problemy zdrowotne uniemożliwiają jej samodzielne funkcjonowanie”.

W 2014 r., w pierwszym półroczu w domach pomocy społecznej przebywały 52 osoby. Koszt pobytu mieszkańców gminy w domach pomocy społecznej wyniósł 607.864 zł. Wpłynęło 8 wniosków, wydano 1 decyzję odmawiającą skierowania do domach pomocy społecznej.

Osoba w wieku 81 lat, chorująca na chorobę Alzheimera, chorobę alkoholową, raka jelita grubego. Klient był pod opieką wnuczki (pełnomocnika), która wniosek o umieszczenie klienta złożyła dnia 05.03.2014 r. Klient od dnia 06.05.2014 r. przebywał w Szpitalu dla Nerwowo i Psychicznie Chorych w Ciborzu. Dnia 19.05.2014 r. Ośrodek skierował wniosek do Sądu Rejonowego w Nowej Soli o wydanie postanowienia o umieszczenie w domu pomocy społecznej bez zgody klienta. W dniu 02.06.2014 r. Ośrodek wydał decyzję odmowną nr ŚA.4145.6.2014.A.KAŁ, uzasadniając m.in., że do czasu wydania przez Sąd właściwego postanowienia umieszczenie klienta w domu pomocy społecznej jest niemożliwe. W opinii kontrolujących zastosowanie tu znajduje przepis art. 97 § 1 pkt 4 KPA, zgodnie z którym zawieszają się postępowanie „gdy rozpatrzenie sprawy i wydanie decyzji zależy od uprzedniego rozstrzygnięcia zagadnienia wstępnego przez inny organ lub sąd”. Zatem oczekiwanie na rozstrzygnięcie Sądu w opinii kontrolujących nie jest przesłanką do wydania decyzji odmownej w sprawie.

W trakcie trwania procedury klient był pod opieką wnuczki, u której zamieszkiwał. Jednocześnie w razie potrzeby Ośrodek zadeklarował, że zapewni usługi opiekuńcze.

Ponadto przeanalizowano dokumentację 5 osób umieszczonych w domu pomocy społecznej: Osoba w wieku 79 lat (wniosek z dnia 08.05.2013r., decyzja kierująca z dn. 22.05.2013 r. nr ŚA.4145.6.2013.A.KAŁ). Umieszczona w Domu Pomocy Społecznej w Kozuchowie dnia 03.06.2013r.. Osoba w wieku 90 lat (wniosek z dnia 14.10.2013r., decyzja kierująca z dn. 02.12.2013 r. nr ŚA.4145.15.2013.A.KAŁ). Umieszczona w Domu Pomocy Społecznej

w Koźuchowie w dniu 07.01.2014 r.. Osoba w wieku 81 lat. Umieszczona na podstawie Postanowienia Sądu Rejonowego w Nowej Soli. Postanowienie wpłynęło dnia 06.05.2013r., decyzja kierująca z dn. 30.07.2013 r. nr ŚA.4145.12.2013.A.KAŁ). W Domu Pomocy Społecznej w Glińsku zamieszkała 21.05.2014r. Osoba bezdomna, samotna w wieku 49 lat (wniosek wpłynął w dniu 15.05.2014. decyzja kierująca z dnia 15.05.2014 nr ŚA.4145.5.2014.A.KAŁ). W Domu Pomocy Społecznej przebywał od 15.05.2014 do 18.08.2014. Osoba, w wyniku wypadku znalazła się w szpitalu. Po zakończeniu procesu leczenia, zaszła konieczność opuszczenia przez w/w szpitala. W/w ze względu na stan zdrowia nie mógł przebywać w noclegowni, zachodziła konieczność czasowego umieszczenia w/w w DPS. W/w wrócił do pełnego zdrowia, niebawem opuści placówkę. Osoba w wieku 69 lat (wniosek z dnia 05.06.2013r., decyzja kierująca z dn. 13.06.2013r. nr ŚA.4145.9.2013.A.KAŁ). Umieszczona w domu pomocy społecznej w Jordanowie dnia 04.07.2013 r. (akta kontroli str.323).

Na podstawie badanej dokumentacji ustalono, że odpłatność w wysokości 70% swojego dochodu ponosiło 5 osób, pozostałą kwotę ponosiła gmina. W jednym przypadku gmina prowadziła postępowanie alimentacyjne w stosunku do osób zobowiązanych do alimentacji. Z uwagi na to, że dochód rodziny pozostający po wniesieniu opłaty byłby niższy niż 300% kryterium dochodowego na osobę w rodzinie (art. 61 ust. 2 pkt 2 lit. b) odstąpiono od wnoszenia opłaty przez rodzinę (akta kontroli str.328).

Ustalono, że dokumentacja jest kompletna, w aktach znajdują się m.in. wnioski, wywiady środowiskowe, decyzje o skierowaniu i odpłatności za pobyt w domu. Jedna osoba została skierowana do domu pomocy społecznej Postanowieniem Sądu. W przypadku osoby skierowanej Postanowieniem Sądu w dokumentacji znajdują się m.in. opinie psychologiczne, sądowno-psychiatryczne, zaświadczenie lekarza psychiatry, Postanowienie Sądu Okręgowego z Zielonej Górze o ubezwłasnowolnienie, Zaświadczenie Sądu Rejonowego w Nowej Soli o ustanowienie opieki prawnej, Postanowienie Sądu Rejonowego Wydział Rodzinny i Nieletnich o zezwolenie na wyrażenie zgody na umieszczenie w domu pomocy społecznej.

Wpływające wnioski rozpatrywane były z naruszeniem terminów określonych w odrębnych przepisach. Odbiór decyzji odbywał się za potwierdzeniem odbioru.

[Dowód: akta kontroli str. 309-349]

Zadanie realizowane jest z **uchybieniami** w zakresie kierowania do domu pomocy społecznej i zapewnienia stosownego wsparcia osobom wymagającym całodobowego wsparcia.

Ad. 7. Pomoc udzielana osobom i rodzinom z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego.

Pomoc rodzinom przeżywającym trudności w sprawowaniu funkcji opiekuńczo-wychowawczej i prowadzeniu gospodarstwa domowego realizowana jest w oparciu o „Program Wspierania Rodziny w mieście Nowa Sól na lata 2014-2016” przyjęty Uchwałą Nr XLVIII/356/2013 Rady Miejskiej w Nowej Soli z dnia 25 października 2013. Program

został opracowany w oparciu o ustawę z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t. j. Dz. U. z 2013r. poz. 135 ze zmianami).

Ze sprawozdania rzeczowo finansowego z wykonywania przez gminę zadań z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej za okres od 2013-07-01 do 2013-12-31 wynika, że na terenie miasta działa 17 placówek wsparcia dziennego (świetlice środowiskowe). Siedem placówek prowadzą organizacje i stowarzyszenia oraz parafie i inne podmioty, 10 prowadzą szkoły. Placówki są finansowane z budżetu miasta. Placówki prowadzone przez organizacje oprócz środków własnych wspierane są finansowo z budżetu miasta, pozyskują środki z różnych źródeł np. placówka prowadzona przez Stowarzyszenie Romów otrzymuje dotacje z Ministerstwa Administracji i Cyfryzacji. Dwie placówki niepubliczne otrzymały zezwolenie i są wpisane do rejestru.

Ze sprawozdania MPiPS-03 za 2013r. wynika, że w 2013 roku z pomocy społecznej skorzystało 1349 rodzin, w tym 529 rodzin z dziećmi, z tego 218 rodzinom (832 osoby), przyznano pomoc z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo – wychowawczych, w tym 57 rodzinom wielodzietnym i 176 niepełnym.

Badana dokumentacja wskazuje, że z rodzinami, którym przyznano pomoc z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo – wychowawczych prowadzona jest praca socjalna, polegająca np. na udzielaniu pomocy w załatwieniu rozłożenia zaległości z tytułu opłat za energię na raty, wspieranie w znalezieniu zatrudnienia np. poprzez pomoc w napisaniu CV. Dzieci objęte są dożywianiem, rodziny w zależności od potrzeb otrzymują pomoc w postaci zasiłków oraz w formie rzeczowej. Rodzice motywowani są do podejmowania zatrudnienia – (w cz. VIII Wywiadu środowiskowego - sprawa PS.I.4154.10.2013.MFER zapisano: pomoc w podjęciu zatrudnienia, wskazanie możliwych zakładów pracy chronionej). Osoby objęte pomocą z tytułu bezradności w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego zachęcane są do korzystania z pomocy specjalistycznych instytucji, np. poradni psychologiczno-pedagogicznej w zakresie nabywania lub podnoszenia umiejętności rodzicielskich poprzez przyswajanie prawidłowych wzorców opiekuńczo – wychowawczych, („Szkola dla Rodziców”). W dokumentacji tych osób znajdują się informacje o terminach, miejscu i tematyce spotkań lub zaproszenia na konkretne spotkanie.

Jedną z form pomocy tym rodzinom jest wsparcie asystenta rodziny. Na dzień kontroli pomoc w takiej formie otrzymywało 45 rodzin (119 dzieci), co stanowi 20,64% ogółu rodzin, którym w 2013 roku przyznano pomoc z tytułu bezradności w sprawach opiekuńczo – wychowawczych. Miasto zatrudnia 3 asystentów z tego: dwóch asystentów ma pod swoją opieką po 18, jeden 9 rodzin.

Asystenci rodziny posiadają wymagane kwalifikacje (2 mgr pedagogiki; 1 licencjackie - pedagogika; studia uzupełniające w toku). Dwóch asystentów zatrudnionych jest na umowę na czas określony (do 31.12.2014 i do 31.12.2016); jeden na umowę o świadczenie usług (od 12.05.2014).

W toku kontroli poddano analizie teczki 5 rodzin, z tego 2 rodzin, z którymi pracują asystenci. Każda rodzina ma założoną teczkę, analiza dokumentacji wskazuje, że praca asystentów i działania na rzecz rodziny są dobrze udokumentowane. Przyjęte plany pomocy

są dostosowane do stwierdzonych dysfunkcji w rodzinie i uwzględniają zaangażowanie wszystkich członków rodzin, plany podlegają ewaluacji i odzwierciedlają zmiany zachodzące w rodzinach. Np. w odniesieniu do ojca dwójki dzieci przebywających w placówce opiekuńczo – wychowawczej celem jest powrót dzieci do domu, zatem kolejne zadania przewidują m.in. podjęcie zatrudnienia (pomoc asystenta w poszukiwaniu odpowiedniego z uwagi na niepełnosprawność pracodawcy), pokonania bariery niepełnosprawności jako czynnika ograniczającego aktywność na rynku pracy, remont i doposażenie mieszkania pod kątem potrzeb dzieci oraz działania na rzecz przywracania prawidłowych relacji z dziećmi poprzez włączanie w proces wychowawczy. Klientowi udzielono wsparcia w zorganizowaniu wypoczynku letniego dla dzieci urlopowanych na okres wakacji z placówki Z pomocą asystenta zorganizowano pobyt dzieci na koloniach, zapisano dzieci do biblioteki, zorganizowano wycieczkę do muzeum, ponadto dzieci uczestniczyły w zajęciach proponowanych przez miasto Nowa Sól.

Zadania zapisane w planie zmieniały się wraz ze zmianą sytuacji i zawierały czynności możliwe do wykonania.

W badanej dokumentacji znajdują się również Sprawozdania półroczne zawierające podsumowanie działań z rodziną oraz prognozy odnośnie rezultatów współpracy w następnym okresie.

Natomiast w stosunku do matki dwójki dzieci (nr sprawy 4154.01.2013) po zdiagnozowaniu sytuacji jako kierunek pracy przyjęto poprawę sytuacji życiowej, zdobywanie umiejętności prawidłowego prowadzenia gospodarstwa domowego i radzenia sobie z wychowywaniem dzieci. Zadania obejmują także partnera. Zadania formułowane są na miesiąc i po upływie tego czasu popoddawane są ocenie, zmieniane lub uzupełniane i rozszerzane. Z dokumentacji wynika, że mimo przyjęcia miesięcznego okresu i precyzyjnego określenia, co i kto ma w tym czasie do wykonania, nie zawsze udaje się zrealizować przyjęte założenia.

Dokumentacja klientki wskazuje, że matka zobowiązywała się do wykonania określonych czynności i tego nie robiła np. nie zabierała dzieci na spacer, nie zgłaszała się w ustalonym terminie w przychodni, nie przygotowywała posiłków dla dzieci, nie dbała o higienę – dzieci były brudne, odparzone a pampersy niezmiennie od kilku dni (15.11. 2014). Klientka ponownie była zobowiązwana do dbania o higienę dzieci, do ich kąpania, przygotowywania odpowiednich dla dzieci posiłków (starsze dziecko jadło musztardę). Mimo deklaracji sytuacje zaniedbywania dzieci powtarzały się. Matka zniknęła na kilka godzin albo na kilka dni zostawiając dwoje dzieci w wieku 2 lata i 8 miesięcy pod opieką swojej matki poruszającej się na wózku i nadużywającego alkoholu ojca. Asystent wspólnie z pracownikiem socjalnym i kuratorem ze względu na dzieci podjęli próbę mobilizowania podopiecznej do wyjścia ze związku z partnerem stosującym przemoc i odseparowania jej od dotychczasowego środowiska. Podopieczną wraz z dziećmi umieszczono na okres dwóch miesięcy w Domu Samotnej Matki w Żaganiu od 10.02.2014. Działania te zakończyły się niepowodzeniem – kobieta często opuszczała placówkę, nie stosowała się do reguł panujących w Ośrodku, z przepustek wracała z kilkudniowym opóźnieniem. Z ostatniej przepustki mimo zadeklarowanego terminu powrotu nie wróciła i tym samym samowolnie opuściła samowolnie ośrodek w Żaganiu.

W dniu 28.03. br. dzieci zostały interwencyjnie w trybie zarządzenia tymczasowego umieszczone w rodzinie zastępczej, gdzie przebywają do tej pory. Rodzina klientki wyprowadziła się z dotychczasowego miejsca pobytu, nie chce współpracować z asystentem i innymi służbami. W tej sytuacji asystent wnioskował o zakończenie współpracy. (notatka z dnia 08.07.2014).

Z analizowanej dokumentacji wynika, że wsparciem asystenta objęte są także rodziny, których dzieci przebywają w pieczy zastępczej. W tych przypadkach praca ta jest skorelowana z działaniami innych instytucji, przede wszystkim z Sądami Rodzinnymi, placówkami, koordynatorami rodzinnej pieczy zastępczej. Do dnia kontroli z pieczy zastępczej powróciło pięcioro dzieci, rodziny te w dalszym ciągu pozostają pod opieką asystenta.

W rodzinach, które otrzymują pomoc w postaci asystentury przebywało łącznie 119 dzieci (z tego 40, tj. 33,6% w pieczy zastępczej). Z terenu miasta Nowa Sól od 01.01.2012 do dnia kontroli w pieczy zastępczej zostało umieszczonych 81 dzieci (33 w instytucjonalnej pieczy zastępczej i 48 w rodzinnych formach). Spośród 40 dzieci, z rodzinami których pracują asystenci 28 zostało umieszczonych podczas trwania pracy asystenta. W wyniku oddziaływań asystenta do domu powróciło 5 dzieci.

Ze sprawozdania rzeczowo finansowego z wykonywania przez gminę zadań z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej za okres od 01.07.2013 do 31.12.2013 wynika, że na terenie miasta i gminy nie ma rodzin wspierających (o których mowa w art. 29 ustawy z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej). Poinformowano dyrektora ośrodka o zasadności ich powołania, zwłaszcza, że rodziny, których teczki analizowano korzystają doraźnie przy opiece nad dziećmi oraz w prowadzeniu gospodarstwa domowego i w wypełnianiu podstawowych ról społecznych z pomocy osób z najbliższego otoczenia.

[Dowód: akta kontroli str.]

Nie stwierdzono uchybień w realizacji zadań pod względem:

1. Kwalifikacji pracowników socjalnych i asystenta rodziny.
2. Szkoleń pracowników socjalnych (w przyszłości planując szkolenia należy wziąć pod uwagę nowo zatrudnionych pracowników socjalnych).
3. Współpracy z administracją zakładów karnych/aresztów śledczych w ramach Porozumienia zawartego pomiędzy MPiPS i CZSW.
4. Udzielania rodzinom wspierania poprzez działania asystenta rodziny oraz sposobu dokumentowania tych działań.

Stwierdzono uchybienia lub istotne uchybienia w zakresie:

1. Spełnienia ustawowego wymogu zatrudnienia pracowników socjalnych.
1. Dokumentowania działań oraz planowania pomocy na rzecz klientów pomocy społecznej z wykorzystaniem narzędzi pracy socjalnej.

2. Pracy z osobami bezdomnymi (brak nawiązania dialogu motywującego do zmiany stylu życia; nie w pełni wykorzystywane narzędzia pracy socjalnej).
2. Planowania pomocy osobom opuszczającym zakłady karne/areszty śledcze.
3. Liczby osób z zaburzeniami psychicznymi objętych wsparciem, zakresu sprawowanej opieki, kwalifikacji osób sprawujących specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi.
4. Kierowania do domu pomocy społecznej i zapewnienia stosownego wsparcia osobom wymagającym całodobowego wsparcia.
5. Wsparcia w formie usług opiekuńczych osób samotnych, mających trudności z poruszaniem się, wymagających opieki innych osób.

Odpowiedzialność za uchybienia w kontrolowanym zakresie ponosi Dyrektor Ośrodka.

Na tym kontrolę zakończono.

O przeprowadzeniu kontroli dokonano wpisu do znajdującej się w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej książki kontroli 26.

Pouczenie

Na podstawie § 16 rozporządzenia Ministra Polityki Społecznej z dnia 23 marca 2005r. w sprawie nadzoru i kontroli w pomocy społecznej (Dz. U. Nr 61, poz. 543 z 2005 r.) kierownik jednostki może odmówić podpisania protokołu kontroli, składając, w terminie 7 dni od dnia jego otrzymania, wyjaśnienie przyczyny odmowy. Odmowa podpisania protokołu przez kierownika jednostki nie stanowi przeszkody do podpisania protokołu przez zespół inspektorów i sporządzenia zaleceń pokontrolnych.

Kierownikowi jednostki podlegającej kontroli przysługuje prawo zgłoszenia, przed podpisaniem protokołu kontroli, umotywowanych zastrzeżeń dotyczących ustaleń zawartych w protokole. Zastrzeżenia zgłasza się na piśmie do dyrektora Wydziału Polityki Społecznej Lubuskiego Urzędu Wojewódzkiego w terminie 7 dni od dnia otrzymania protokołu kontroli.

W przypadku zgłoszenia zastrzeżeń do protokołu kontroli, termin odmowy podpisania protokołu wraz z podaniem jej przyczyn biegnie od dnia doręczenia kierownikowi jednostki podlegającej kontroli stanowiska dyrektora Wydziału Polityki Społecznej Lubuskiego Urzędu Wojewódzkiego wobec zastrzeżeń.

Pisemne zastrzeżenie do ustaleń zawartych w protokole kontroli są poddawane analizie przez kontrolujący daną jednostkę zespół inspektorów. Zespół inspektorów przeprowadza dodatkowe czynności kontrolne, jeżeli z analizy zastrzeżeń wynika potrzeba ich podjęcia. Z przeprowadzonych dodatkowych czynności kontrolnych sporządza się protokół.

Jeżeli zespół inspektorów stwierdzi zasadność zastrzeżeń, dokonuje zmian w protokole kontroli. W razie nieuwzględnienia zastrzeżeń, w całości lub części, zespół inspektorów zajmuje stanowisko na piśmie i przekazuje je do akceptacji Dyrektora Wydziału

Polityki Społecznej Lubuskiego Urzędu Wojewódzkiego. Stanowisko w sprawie zgłoszonych zastrzeżeń przekazuje się kierownikowi jednostki podlegającej kontroli.

Niniejszy protokół kontroli sporządzono w 3 jednobrzmiących egzemplarzach, z których: jeden przekazano Dyrektorowi Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Nowej Soli, drugi Prezydentowi Nowej Soli, trzeci egzemplarz pozostawiono w aktach Wydziału Polityki Społecznej LUW w Gorzowie Wlkp.

Kontrolujący

Dyrektor

Teresa Ozimek

.....
Starszy Inspektor Wojewódzki

.....
Grażyna Wlazły

Krystyna Chabowska

.....
Starszy Inspektor Wojewódzki

Nowa Sól, dnia 15 grudnia 2014r.

Elżbieta Szwonka

.....
Inspektor Wojewódzki

Gorzów Wlkp. 16 października 2014 r.